

Civilutskottets betänkande

1982/83:23

om anslag till länsstyrelserna m. m. (prop. 1982/83:100 bil. 15)

1 Propositionen

Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 15 (civildepartementet) (s. 19–59) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1983/84 under trettionde huvudtiteln till Länsstyrelserna anvisa ett förslagsanslag av 1 758 136 000 kr.

2 Motionerna m. m.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna 1982/83:

833 av Sven-Erik Nordin m. fl. (c) vari hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om allmänhetens rätt att genom annonser i dagspressen kunna ta del av samhällsinformation och kungörelser,

2. att riksdagen beslutar att under anslaget B 1. Länsstyrelserna m. m. (civildepartementet) anvisa 5 119 000 kr. till samhällsinformation samt 10 468 000 kr. till kungörelseannonseringskostnader,

1086 av Rune Gustavsson m. fl. (c) vari – med hänvisning till motion 1982/83:1085 – hemställs att riksdagen avslår regeringens hemställan vad avser medelstillskott om 3 milj. kr. under anslagsposten Regeringens disposition, länsstyrelserna, civildepartementet,

1660 av Sigrid Danielsson och Karl-Eric Norrby (båda c) vari hemställs

1. att riksdagen hos regeringen anhåller om att länsstyrelserna måtte bibehålla nuvarande antal hemkonsulenttjänster oförändrat och att vakanerna återbesätts,

2. att riksdagen hos regeringen anhåller om att konsumentverksamheten ges en naturlig förankring i länsstyrelsen,

(motionen överlämnad med yttrande från näringsutskottet)

1661 av Sigrid Danielsson och Karl-Eric Norrby (båda c) vari – med hänvisning till motion 1982/83:1660 – hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om att länsstyrelserna tilldelas ekonomiska resurser för att bedriva konsumentverksamhet,

2103 av Inga-Britt Johansson och Lisbet Calner (båda s) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om en systematiserad försöksverksamhet inom ramen för tilldelade resurser med handläggartutbildning för assistentpersonal inom den lokala och regionala skatteförvaltningen,

2104 av Inga-Britt Johansson och Lisbet Calner (båda s) vari, såvitt nu är i

fråga, hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om en utredning som skyndsamt kartlägger och analyserar behovet av särskilda rekryteringsresurser inom skatteförvaltningen.

Skatteutskottet har yttrat sig över motionerna 1982/83:2103 och 2104. Näringsutskottet har yttrat sig över motion 1982/83:1661. De båda yttrandena har som bilagor bifogats betänkandet (bil. 1 resp. 2).

3 Utskottet

3.1 Inledning

Medel för länsstyrelserna för budgetåret 1983/84 har beräknats med utgångspunkt från det s. k. huvudalternativet dvs. ett pris- och löneomräknat anslag för budgetåret 1982/83 minskat med 2 %. Civilministern anför dock att huvudalternativet inte bör tillämpas vid skatteavdelningarna samt vid taxeringsavdelningen och uppbörds- och dataenheterna vid länsstyrelsen i Stockholms län. Anledning härtill är den ökning av antalet ärenden som ägt rum inom skatteförvaltningen och vikten av att i rådande statsfinansiella situation få till stånd en ökning av det allmännas intäkter. Mot bakgrund av det anförda förordas att myndighetsanslaget till länsstyrelserna minskas med 2 % av halva anslaget.

Utskottet har ingen erinran mot vad i budgetpropositionen i denna del förordats. I det följande behandlar utskottet förslag i budgetpropositionen och i motioner avseende vissa delar av länsstyrelsernas verksamhet.

3.2 Konsumentverksamheten vid länsstyrelserna

I motionerna 1660 (c) och 1661 (c) behandlas konsumentverksamheten vid länsstyrelserna. I motion 1660 begärs att riksdagen hos regeringen anhåller om att nuvarande antal hemkonsulenttjänster bibehålls oförändrat och att vakanta tjänster återbesätts (yrkande 1) samt att riksdagen anhåller om att konsumentverksamheten ges en naturlig förankring i länsstyrelserna (yrkande 2). I motion 1661 begärs att riksdagen hos regeringen anhåller om att länsstyrelserna tilldelas ekonomiska resurser för att bedriva konsumentverksamhet.

Motion 1660 har hänvisats till näringsutskottet som med eget yttrande beslutat överlämna den till civilutskottet. Civilutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1661. Näringsutskottets yttrande över de båda motionerna (NU 1982/83:5 y) har som bilaga fogats till detta betänkande.

Vad beträffar motion 1660 (c) yrkande 1 bör erinras om att kommunministern Karl Boo i maj 1982 lämnade svar på en fråga om hemkonsulenternas framtida verksamhet. Därvid anfördes bl. a. att regeringen ser positivt på den verksamhet som hemkonsulenterna bedriver. Länsstyrelsernas mång-

skiftande verksamhet och de olikheter som finns mellan länen har gjort det lämpligt att prioriteringarna får göras av de enskilda länsstyrelserna, anfördes det vidare i svaret.

Enligt utskottets uppfattning är den verksamhet som bedrivs av hemkonsulenterna viktig. Civilutskottet ansluter sig till vad näringsutskottet anført om länsstyrelsernas ansvar för hemkonsulentverksamheten. Emellertid bör enligt utskottets uppfattning prioriteringarna avseende länsstyrelsernas verksamhet så långt det är lämpligt göras av de enskilda länsstyrelserna och inte formas genom regeringsbeslut. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1660 (c) yrkande 1.

I motion 1661 (c) begärs att länsstyrelserna tilldelas ekonomiska resurser för att bedriva konsumentverksamhet. Denna fråga hänger delvis samman med frågan om formerna för prioritering av olika delar av länsstyrelsernas verksamhet. Utskottet är inte berett tillmötesgå motionen i vad gäller ökade ekonomiska resurser för hemkonsulentverksamheten utöver vad i budgetpropositionen beräknats. I detta sammanhang bör erinras om att regeringen nyligen beslutat tillkalla en kommitté som skall göra en översyn av konsumentpolitiken. Kommittén skall bl. a. inom ramen för den offentliga sektorns totala resurser för konsumentpolitiken kunna pröva om förhållandet mellan insatserna på de olika nivåerna är det bästa eller om förändringar är påkallade.

Frågan om hemkonsulenternas inplacering hos länsstyrelserna tas upp i motion 1660 (c) yrkande 2. Denna fråga har utretts av en arbetsgrupp inom länsstyrelsernas organisationsnämnd. Arbetsgruppen överlämnade en rapport till chefen för kommundepartementet i februari 1982. Rapporten övervägs inom regeringens kansli. Frågan om hemkonsulenternas inplacering kan också komma att ingå som en del i en kommande översyn om utformningen av länsstyrelsens planeringsavdelning. Eftersom den i motionen aktualiserade frågan uppmärksammas i skilda sammanhang finner utskottet inte anledning föreslå riksdagen att tillstyrka motion 1660 (c) yrkande 2.

3.3 Länsstyrelsernas kungörelseannonsering m. m.

För innevarande budgetår disponerar länsstyrelserna medel för kungörelseannonsering från ett anslag under elfte huvudtiteln (handelsdepartementet) och från en anslagspost under femtonde huvudtiteln (kommundepartementet). Under innevarande budgetår har avsatts under dessa båda anslag totalt ca 17,1 milj. kr. Medlen avser att täcka kostnader för kungörande i dagspress och i Post- och Inrikes Tidningar. Dessutom disponerar länsstyrelserna för innevarande budgetår ca 3,1 milj. kr. för samhällsinformation.

Civilministern anser att kungörelseannonsering beträffande handels- och föreningsregistret med i stort sett samma effekt som i dag bör kunna ske

enbart i Post- och Inrikes Tidningar eftersom den läsekrets som länsstyrelserna vänder sig till torde kunna nås genom en sådan annonsering. Därigenom uppnås enligt civilministern en besparing. En sammanslagning av anslaget under elfte huvudtiteln med anslagsposten under femtonde huvudtiteln till ett anslag under den senare huvudtiteln förordas. För nästa budgetår beräknas 7,4 milj. kr. för kungörelseannonsering och drygt 3 milj. kr. för samhällsinformation.

Vidare anför civilministern att förutsättningarna bör utredas för att även inom övriga områden enbart annonsera i Post- och Inrikes Tidningar. Denna åtgärd anges böra kombineras med ändring i kungörandelagen och kungörandeförordningen. Regeringen ämnar återkomma med förslag till ändringar.

I motion 833 (c) avvisas det nu aktuella regeringsförslaget. Motionärerna hänvisar till tidigare riksdagsbeslut i vilka klart markerats betydelsen av att medborgarna tillförsäkras en fullgod information rörande statliga myndigheters beslut. Denna information skall enligt motionärerna förmedlas genom en allmän och enhetlig dagspressannonsering. Civilministerns tankegång anges vara ett allvarligt avsteg från dessa principer. I motionens yrkande 1 begärs ett riksdagens tillkännagivande till regeringen om vad i motionen anförts om allmänhetens rätt att genom annonser i dagspressen kunna ta del av samhällsinformation och kungörelser. I yrkande 2 föreslås riksdagen anvisa 5 119 000 kr. till samhällsinformation och 10 468 000 kr. till kungörelseannonseringskostnader för nästa budgetår. Anslagsbeloppen överensstämmer med länsstyrelsernas anslagsäskanden.

Såvitt rör frågan om kungörelseannonseringen beträffande handels- och föreningsregistret delar utskottet den i propositionen framförda uppfattningen om att denna annonsering med i stort sett samma effekt som i dag bör kunna ske enbart i Post- och Inrikes Tidningar inte minst mot bakgrund av den läsekrets som i första hand kan tänkas vara intresserad av en sådan annonsering. Vad beträffar frågan om utformningen av kungörelseannonseringen i ett större perspektiv vill utskottet erinra om att informationsdelegationen (dir. B 1982:02) som sin huvuduppgift har att pröva möjligheterna att få till stånd en effektivare samordning av de statliga myndigheternas informationsverksamhet. Enligt vad utskottet erfarit kommer delegationen att få tilläggsdirektiv som bl. a. innebär att en översyn av formerna för dagspressannonseringen kommer att göras. I sammanhanget kommer att undersökas om det finns nya och mer kostnadseffektiva former för denna typ av annonsering.

Eftersom den i motion 833 (c) yrkande 1 upptagna frågan får anses ligga inom ramen för informationsdelegationens nuvarande och utökade utredningsuppdrag finner utskottet inte skäl tillstyrka motionärernas förslag i denna del.

Utskottet har ovan ställt sig bakom regeringens förslag om utformningen av kungörelseannonseringen avseende handels- och föreningsregistret varför

utskottet avstyrker även yrkande 2 i motion 833 (c) om en ändrad anslagsberäkning. Även vad gäller anslagsposten till samhällsinformation tillstyrks regeringens förslag.

3.4 Utredning och ansökan enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall

Länsstyrelserna skall från den 1 januari 1984 ansvara för utredning och ansökan enligt lagen (1981:1243) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Intill utgången av år 1983 ansvarar kommunernas socialnämnder för denna verksamhet. För dessa nya arbetsuppgifter beräknas i budgetpropositionen ett medelstillskott på länsstyrelseanslaget om 3 milj. kr. för nästa budgetår.

I motion 1086 (c) yrkas avslag i vad avser denna medelstilldelning. I motion 1085 (c) yrkar samma motionärer att kommunerna även efter den 1 januari 1984 skall ha ansvaret att utreda och ansöka om vård enligt LVM. Denna senare motion har hänvisats till socialutskottet som ännu inte behandlat den.

Civilutskottet gör följande bedömning. Vid ett bifall till den till socialutskottet hänvisade motionen 1085 (c) bortfaller anspråk på den ytterligare medelstilldelning som regeringen beräknat för länsstyrelsernas uppgifter enligt LVM. Ett avslag på motionen innebär att den anslagsberäkning som regeringen gjort avseende länsstyrelsernas anslag såvitt avser utredning m. m. enligt LVM får accepteras. Med den anslagsteknik som tillämpas kan regeringen göra den medelsberäkning som blir följden av ett eventuellt bifall till motion 1085 (c). Civilutskottet finner därför inte skäl föreligga att avvakta riksdagsbeslutet med anledning av motion 1085 (c). Med hänvisning härtill avstyrker utskottet bifall till motion 1086 (c) om ändrat anslag till länsstyrelserna.

3.5 Länsstyrelsernas skatteförvaltning

För länsstyrelsernas skatteförvaltning beräknas i budgetpropositionen 5 milj. kr. beträffande resursbehovet för den reformerade inkomstbeskattningen. Vidare förordas att 22 tjänster tillförs länsstyrelserna i storstadslänen för utökad kontrollverksamhet inom mervärdeskatteområdet. Medel har även beräknats för att länsstyrelsernas revisionsenheter och mervärdeskatteenheter även under kommande budgetår skall kunna ägna sig åt kvalificerad revisionsverksamhet resp. kontrollverksamhet inom mervärdeskatteenheterna. I detta sammanhang bör slutligen erinras om att i budgetpropositionen medel på länsstyrelseanslaget beräknats för samordning och ledning av arbetsgivarkontrollen i länen samt för förbättrad kontroll av vägtrafikskatt.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag avseende länsstyrelsernas skatteförvaltning såvitt frågan behandlats ovan.

I två motioner behandlas vissa frågor avseende skatteförvaltningen. I motion 2103 (s) påtalas behovet av särskilda utbildningsinsatser inom skatteförvaltningen, dvs. länsstyrelsernas skatteförvaltning och de lokala skattemyndigheterna. En systematiserad försöksverksamhet inom ramen för tilldelade resurser med handläggarutbildning för assistentpersonal förordas i motionen.

Civilutskottet har inhämtat yttrande över motionen från skatteutskottet (SkU 1982/83:4 y). Skatteutskottet anför bl. a. att befintliga resurser för utbildning inom skatteförvaltningen bör användas till att ge den handläggande personalen en så gedigen utbildning som möjligt på skatteområdet. Viktigt är också att den personal som får genomgå utbildningen är väl skickad att tillgodogöra sig den. Om dessa krav kan uppfyllas bör enligt skatteutskottet inga hinder uppställas för att låta assistentpersonal genomgå handläggarutbildningen. Enligt vad skatteutskottet erfarit föreligger inte några sådana hinder. Kursutbudet avseende grundutbildningen inom skatteförvaltningen, som sker i länsstyrelsens regi, vänder sig förutom till nyanställd personal även till annan personal inom den lokala och regionala skatteförvaltningen som behöver dessa baskunskaper. Skatteutskottet erinrar om att riksskatteverkets utredning om granskningsresurserna i första instans skall beakta samband mellan å ena sidan bemanningsfrågorna och å andra sidan utbildningsfrågor, personalutvecklingsfrågor och rekryteringsfrågor. Skatteutskottet föreslår att civilutskottet avstyrker motion 2103 (s).

Civilutskottet delar motionärernas uppfattning om att det är viktigt att inrikta utbildningsinsatserna inom statsförvaltningen på kompetenshöjande utbildning för assistentpersonal. Civilutskottet har noterat vad skatteutskottet anført om att utformningen av utbildningen inom skatteförvaltningen ger möjligheter för assistentpersonal att genomgå handläggarutbildning. Civilutskottet finner inte anledning tillstyrka motionärernas förslag om en försöksverksamhet avseende handläggarutbildningens organisation såvitt avser skatteförvaltningen inom länsstyrelserna. Dessutom bör erinras om att ytterligare material om utbildningens utformning m. m. torde komma att presenteras när utredningen om granskningsresurserna i första instans avslutat sitt arbete. I betänkandet CU 1982/83:24 behandlar utskottet motionen såvitt avser de lokala skattemyndigheterna.

I motion 2104 (s) begärs en utredning för att analysera behovet av särskilda rekryteringsresurser inom skatteförvaltningen. Utredningsarbetet bör bedrivas skyndsamt.

Även över denna motion har yttrande inhämtats från skatteutskottet. Skatteutskottet erinrar om att riksdagen med anledning av ett förslag från riksdagens revisorer tidigare behandlat denna fråga (CU 1982/83:4). Efter att ha redogjort för den kraftiga minskningen av antalet rekryteringstjänster som inträffat anför skatteutskottet att man kan utgå från att den ovannämnda utredningen avseende granskningsresurserna i första instans kommer att ge

underlag för bedömningen av lämpliga åtgärder avseende den fråga som tagits upp i motionen.

Civilutskottet vill för sin del tillägga att överväganden pågår inom regeringens kansli om att uppdra åt riksskatteverket att kartlägga och analysera behovet av rekryteringstjänster i det framtida taxeringsförfarandet.

Med hänvisning till pågående och kommande överväganden avstyrker civilutskottet motion 2104 (s) såvitt avser länsstyrelsernas skatteförvaltning. Såvitt motionen berör de lokala skattemyndigheterna behandlas den i betänkandet CU 1982/83:24.

3.6 Övrigt

Vad i budgetpropositionen i övrigt anförts om anslag till länsstyrelserna m. m. har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

3.7 Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *konsumentverksamheten vid länsstyrelserna* att riksdagen avslår motionerna 1982/83:1660 och 1661,
2. beträffande *utformningen av länsstyrelsernas kungörelseannonsering m. m.* att riksdagen avslår motion 1982/83:833 yrkande 1,
3. beträffande *anslag* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1982/83:833 yrkande 2 och 1086 under trettonde huvudtiteln till *Länsstyrelserna* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 758 136 000 kr.,
4. beträffande *utbildning inom länsstyrelsernas skatteförvaltning* att riksdagen avslår motion 1982/83:2103 såvitt nu är i fråga,
5. beträffande *rekryteringen till länsstyrelsernas skatteförvaltning* att riksdagen avslår motion 1982/83:2104 såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 7 april 1983

På civilutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Knut Billing (m), Magnus Persson (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c), Per Olof Håkansson (s), Lennart Nilsson (s), Margareta Gard (m), Kerstin Ekman (fp), Tore Claeson (vpk), Margareta Palmqvist (s) och Rune Evensson (s).

Reservationer

1 Konsumentverksamheten vid länsstyrelserna

Rolf Dahlberg, Knut Billing, Bertil Danielsson och Margareta Gard (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande som på s. 2 börjar "Vad beträffar" och på s. 3 slutar "motion 1660 (c) yrkande 2" bort lyda:

I motioner (m) har tidigare anförts att en väl fungerande kommunal konsumentservice till stora delar kan ersätta den verksamhet som bedrivs av de regionala hemkonsulenterna varför tjänsterna för dessa kan dras in. Genom den utbyggnad av den lokala konsumentservice som skett är det sålunda stor risk för att de statliga regionala insatserna innebär en dubbling. Inte minst i dagens statsfinansiella läge bör alla möjligheter till besparingar tas till vara. Mot denna bakgrund är, som framgår av en avvikande mening (m) till näringsutskottets yttrande i frågan, den successiva neddragning av hemkonsulentverksamheten som länsstyrelserna genomför naturlig.

Civilutskottet anser för sin del att regeringen i 1984 års budgetproposition vid anslagsberäkningen till länsstyrelserna bör utgå från att medel för den regionala hemkonsulentverksamheten inte skall beräknas. Detta bör ges regeringen till känna. Tidigare har anförts att en besparing om ca 4 milj. kr. skulle inträffa om medel för denna verksamhet inte längre beräknades.

Vad i motionerna 1660 (c) och 1661 (c) anförts om den regionala hemkonsulentverksamheten avstyrks mot bakgrund av det ovan anförda.

dels utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *konsumentverksamheten vid länsstyrelserna* att riksdagen med anledning av motionerna 1982/83:1660 och 1661 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2 Utformningen av länsstyrelsernas kungörelseannonsering

Kjell A. Mattsson och Birgitta Hambraeus (båda c) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Såvitt rör" och slutar "denna del" bort lyda:

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att allmänheten ges möjligheter att genom annonser i dagspressen kunna ta del av samhällsinformation och kungörelser. Riksdagen har tidigare (FiU 1971:23 och KU 1976/77:45) markerat betydelsen av att medborgarna ges en fullgod information rörande statliga myndigheters beslut. Utskottet kan inte stödja regeringens uppfattning om att en annonsering i Post- och Inrikes Tidningar skulle vara till fyllest för att hävda denna princip beträffande handels- och föreningsregistret. Inte heller finns anledning att överväga att inskränka

annonseringen inom övriga områden.

Riksdagen bör genom att bifalla motion 833 (c) yrkande 1 klart ge uttryck för att en så genomgripande förändring avseende utformningen av kungörelseannonseringen m. m. som förordas i budgetpropositionen inte bör genomföras. Anslagsfrågan behandlas nedan.

dels utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *utformningen av länsstyrelsernas kungörelseannonsering m. m.*

att riksdagen bifaller motion 1982/83:833 yrkande 1,

3 Anslag till länsstyrelserna

Kjell A. Mattsson och Birgitta Hambræus (båda c) anser – under förutsättning av bifall till reservation 2 – att

dels den del av utskottets betänkande som på s. 4 börjar ”Utskottet har” och på s. 5 slutar ”regeringens förslag” bort lyda:

Utskottet har ovan tillstyrkt förslaget i motion 833 (c) yrkande 1 om utformningen av kungörelseannonseringen och samhällsinformationen varför utskottet även tillstyrker motionens yrkande 2 om ett ökat anslag till länsstyrelserna.

dels utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:833 yrkande 2, med anledning av regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83:1086 under trettonde huvudtiteln till *Länsstyrelserna* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 763 263 000 kr.,

Skatteutskottets yttrande

1982/83: 4 y

om kronofogdemyndigheterna och skatteförvaltningen

Till civilutskottet

Civilutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över motionerna 1982/83:1609 av Lars Werner m. fl. (vpk) och 1982/83:2090 av Kerstin Andersson (c) om kronofogdemyndigheterna samt motionerna 1982/83:2103 och 2104 av Inga-Britt Johansson och Lisbet Calner (båda s) om utbildningsinsatser och rekryteringstjänster inom skatteförvaltningen. Skatteutskottet får med anledning härav anföra följande.

Kronofogdemyndigheterna

Regeringen har i budgetpropositionen föreslagit ett förslagsanslag till kronofogdemyndigheterna av 500 208 000 kr. för budgetåret 1983/84. Anslaget har beräknats med utgångspunkt i länsstyrelsernas huvudförslag som utgör ett pris- och löneomräknat anslag för budgetåret 1982/83 minskat med 2 %. Enligt finansministern bör det vara möjligt att höja effektiviteten genom sammanläggning av mindre distrikt, indragning av vissa distrikts lokala arbetsgrupper och omfördelning av resurser från myndigheter med låg arbetsbelastning till mer arbetstyngda.

I motion 1609 yrkas, med hänvisning till motion 1605, dels att riksdagen uttalar att kronofogdemyndigheterna bör få ökade resurser för insatser mot ekonomisk brottslighet, dels att det av regeringen föreslagna anslaget ökas med 7 282 000 kr. I samma motion begärs vidare att riksdagen uttalar att registreringen i exekutionsväsendets ADB-system bör utvidgas med ett spaningsregister och ett konkurs- och näringsförbudsregister.

I motion 2090 begärs ett tillkännagivande av riksdagen att budgetpropositionens förslag om indragning av kronofogdedistrikt, sammanläggning av mindre distrikt och indragning av vissa distrikts lokala arbetsgrupper inte bör aktualiseras. Sådana åtgärder skulle enligt motionären försvåra möjligheterna att komma till rätta med ekonomisk brottslighet. I stället bör kronofogdemyndigheterna finnas så nära företagen som möjligt för att kunna följa deras verksamhet.

Inom utskottet råder inte några delade meningar om angelägenheten av att kronofogdemyndigheterna erhåller tillräckliga medel för att sköta indrivningsverksamheten effektivt. Detta gäller alldeles särskilt i nuvarande ansträngda budgetläge med stora underskott.

I den mån besparingsåtgärder på indrivningsområdet över huvud taget

anses nödvändiga bör dessa enligt utskottets mening därför sättas in på ett sådant sätt att det samlade indrivningsresultatet inte försämrats. Befintliga resurser bör – som finansministern framhåller – i första hand användas för att effektivisera indrivningen hos gäldenärer med stora restförda skatter.

Under senare år har genomförts en rad åtgärder i syfte att motverka skattefusk och skatteundandragande och att förbättra uppbörden av skatter och avgifter. Med hänsyn härtill och till vad utskottet i övrigt anfört anser utskottet sig kunna biträda den i propositionen föreslagna anslagstilldelningen och de övriga åtgärder som föreslås. Utskottet förutsätter dock att regeringen uppmärksamst följer frågan om kronofogdemyndigheternas anslagsbehov och resursanvändning. Med det sagda föreslår utskottet att civilutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna 1609 yrkande 2 och 2090.

När det gäller yrkandet om ökade resurser till kronofogdemyndigheterna i kampen mot den ekonomiska brottsligheten får utskottet erinra om de åtgärder som redovisas i propositionen inom detta område. Utskottet tänker närmast på tillskapandet av arbetsgrupper med särskild ekonomisk och exekutiv kompetens i vissa distrikt och den särskilda medelsanvisningen till kronofogdemyndigheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Vidare vill utskottet framhålla, liksom motionärerna själva gör i motion 1605, att denna kamp förs av flera andra myndigheter, polis, åklagare och domstolar, som också kan behöva extra resurser för att intensifiera kampen. Hur tillgängliga resurser bör fördelas bör enligt utskottet övervägas i ett större sammanhang. Det ligger inom uppdraget för kommissionen mot ekonomisk brottslighet att överväga en lämplig resursfördelning mellan myndigheterna. Dessa överväganden bör enligt utskottets mening avvaktas för att man skall få ett säkrare underlag för en bedömning av hur mycket av resurserna som bör satsas på kronofogdemyndigheterna. Mot denna bakgrund anser utskottet att civilutskottet bör avstyrka motion 1609 yrkande 1.

Vad härefter gäller yrkandet i motion 1609 om en utökning av registerverksamheten hos kronofogdemyndigheterna har frågan, som motionärerna påpekat, tagits upp av skatteindrivningsutredningen. Utskottet har erfarit att utredningen nyligen i en framställning till regeringen (finansdepartementet) har anhållit om resurser för en särskild utredning på konsultbasis av sådana registerfrågor som avses i motionen. Framställningen jämte en av utredningen upprättad promemoria angående kronofogdarnas ADB-stöd vid registerforskning kommer att remissbehandlas och därefter prövas av regeringen. Någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet är därför enligt utskottet inte påkallad. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att civilutskottet bör avstyrka motion 1609 yrkande 3.

Skatteförvaltningen

Anslagstilldelningen för skatteförvaltningen behandlas i budgetpropositionen bilaga 9 (finansdepartementet) såvitt avser de lokala skattemyndigheterna och bilaga 15 (civildepartementet) avseende länsstyrelserna. De i dessa propositionsbilagor föreslagna anslagen föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet föreslår därför att civilutskottet tillstyrker propositionen i dessa delar.

I motion 2104 begärs en utredning för att skyndsamt kartlägga och analysera behovet av särskilda rekryteringsresurser inom skatteförvaltningen. Som skäl anförs att frånvaron av rekryteringstjänster inom skatteförvaltningen kommit att utgöra ett problem, vilket hänger samman med den otillräckliga bemanningen av granskningsorganisationen på senare tid.

Utskottet vill först erinra om att riksdagens revisorer tog upp samma fråga i ett förslag under förra riksmötet. Revisorerna förordade att frågan om inrättande av särskilda rekryteringstjänster skulle övervägas. I yttrande till civilutskottet ställde sig skatteutskottet i princip positivt till förslaget (SkU 1982/83:1 y).

Enligt vad utskottet inhämtat från riksskatteverket är den uppkomna situationen bl. a. orsakad av den ökade mängd rörelsedeklarationer under senare år som har tagit stora granskningsresurser i anspråk på tjänstemannasidan. Granskningen av enklare löntagardeklarationer, som tidigare sysselsatt den personal under inskolning som placerats på de nämnda tjänsterna, har i stor utsträckning måst skötas av fritidsgranskare. Den knappa tilldelningen av nya tjänster för deklarationsgranskning – riksskatteverket har särskilt pekat på att 160 tjänster som förutsatts i RS-organisationen ej har inrättats – har följaktligen medfört en kraftig minskning av dessa rekryteringstjänster.

Riksskatteverket har under åren 1979–1982 i yttranden till regeringen över länsstyrelsernas och de lokala skattemyndigheternas anslagsframställningar framhållit behovet av att lösa frågan om särskilda rekryteringsmedel för skatteförvaltningen. Bl. a. för att få underlag för en bedömning av länens årliga anslagsframställningar har man inom riksskatteverket nu påbörjat en utredning avseende granskningsresurserna i första instans. Utredningen syftar i första hand till att belysa granskningsorganisationens resursbehov mot bakgrund av nuvarande förhållanden och med beaktande av RS-reformens målsättning beträffande tjänstemannagranskning och granskningsarbetets inriktning.

Utskottet har förstäelse för att det, i förhandenvarande budgetläge och med den prioritering till rörelsesektorn vid resurstilldelningen som ansetts nödvändig och som utskottet har ställt sig bakom, kan vara svårt att skapa utrymme för de tjänster för granskning av enklare deklarationer som behövs för en väl fungerande rekryteringsbas. Å andra sidan är det enligt utskottets uppfattning angeläget att problemen med rekryteringen får en tillfredsställande lösning. Det saknas således enligt utskottet inte skäl att verkställa den

av motionärerna begärda utredningen. Utskottet utgår emellertid från att utredningen inom riksskatteverket kommer att ge underlag för bedömningen av lämpliga åtgärder. Därtill kommer att regeringen genom riksskatteverkets nyssnämnda remissyttranden redan har fått sin uppmärksamhet riktad på problemet. Någon särskild framställning från riksdagens sida är därför enligt utskottet inte påkallad. På grund härav anser skatteutskottet att civilutskottet bör avstyrka motion 2104.

Samma motionärer föreslår i motion 2103 en systematiserad försöksverksamhet inom ramen för tilldelade resurser med handläggarutbildning för assistentpersonal inom den lokala och regionala skatteförvaltningen.

Skatteutskottet vill härvid framhålla att befintliga resurser för utbildning inom skatteförvaltningen bör användas till att ge den handläggande personalen en så gedigen utbildning som möjligt inom skatteområdet. Viktigt är också att den personal som får genomgå utbildningen är väl skickad att tillgodogöra sig den.

Om dessa krav kan uppfyllas bör enligt utskottet inga hinder uppställas för att låta assistentpersonal genomgå handläggarutbildningen. Enligt vad utskottet inhämtat föreligger inte heller sådana hinder. Kursutbudet avseende grundutbildningen inom skatteförvaltningen, som sker i länsstyrelsernas regi, vänder sig förutom till nyanställd handläggande personal även till annan personal på de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelsernas skatteavdelningar som behöver dessa baskunskaper. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns något behov att anordna den av motionärerna föreslagna försöksverksamheten.

I sammanhanget vill utskottet dessutom erinra om att den tidigare nämnda utredningen om granskningsresurserna i första instans också skall beakta sambandet mellan å ena sidan bemanningsfrågorna och å andra sidan utbildningsfrågor, personalutvecklingsfrågor och rekryteringsfrågor. Med det sagda föreslår utskottet att civilutskottet avstyrker motion 2103.

Stockholm den 1 mars 1983

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m)*, Olle Westberg (s)*, Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp)*, Anita Johansson (s), Anna Lindh (s)*, Ewy Möller (m) och Erkki Tammenoksa (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Näringsutskottets yttrande

1982/83:5 y

om konsumentverksamheten vid länsstyrelserna

Till civilutskottet

Civilutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1982/83:100 bilaga 15 (civildepartementet) såvitt rör frågan om den regionala konsumentpolitiska verksamheten jämte motion 1982/83:1661 av Sigrid Danielsson (c) och Karl-Eric Norrby (c). I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om att länsstyrelserna tilldelas ekonomiska resurser för att bedriva konsumentverksamhet. Motiveringen för yrkandet finns i motion 1982/83:1660, som har hänvisats till näringsutskottet. I denna motion hemställs att riksdagen anhåller om (1) att länsstyrelserna bibehåller nuvarande antal hemkonsulenttjänster oförändrat och att vakanserna återbesätts, (2) att konsumentverksamheten ges en naturlig förankring i länsstyrelsen.

Näringsutskottet låter sitt yttrande omfatta även motion 1982/83:1660 och överlämnar – under förutsättning av civilutskottets medgivande – denna till civilutskottet för en samlad behandling av frågan om ekonomiska resurser och organisation för länsstyrelsernas konsumentverksamhet.

Under förra riksmötet behandlade näringsutskottet detta ämne dels i yttrande (NU 1981/82:1 y) till civilutskottet över en motion om indragning av tjänsterna för regionala hemkonsulenter, dels i betänkande (NU 1981/82:47) över 1982 års budgetproposition i vad avsåg anslag till konsumentverket m. m. I yttrandet lämnades utförliga uppgifter om hemkonsulentorganisationen, vars omfattning och verksamhet är föremål för de här aktuella motionerna. Till den redogörelsen och till redogörelsen i det nämnda betänkandet hänvisar näringsutskottet nu.

Som där framgår finns 39 hemkonsulenttjänster inrättade – i ett län tre och i 13 län två tjänster samt i vart och ett av de övriga tio länen en tjänst. Antalet tjänster som uppehålls f. n. är emellertid, huvudsakligen på grund av vakantsättningar, endast 30,5. Vakantsättningarna har motiverats med behovet att göra besparingar. I varje län finns alltså minst en hemkonsulent i funktion.

Motionärerna påpekar att den kommunala konsumentverksamheten inte är fullt utbredd och att den månganställda har knappa resurser. De nämner hemkonsulenternas arbetsuppgifter och betonar att sådana insatser som det är fråga om är viktiga bl. a. för unga och ekonomiskt svaga konsumenter. Tillräckliga resurser måste finnas för verksamheten, anför motionärerna. Antalet tjänster måste bevaras och vakanta tjänster återbesättas. Enligt motionärernas uppfattning behövs en regional konsumentverksamhet även

sedan den kommunala konsumentverksamheten har blivit fullt utbyggd. En naturlig förankring i länsstyrelsen krävs, sägs det vidare i motionen, för att resurserna skall kunna utnyttjas på bästa sätt.

Näringsutskottet vill fästa uppmärksamheten på konsumentverkets remissyttrande över länsstyrelsernas anslagsframställningar, vilket refereras i propositionen (bil. 15 s. 26). Konsumentverket motsätter sig där en ytterligare indragning (vakantsättning) av hemkonsulenttjänster. Behovet av en samlad bedömning av det regionala resursbehovet understryks. Konsumentverket föreslår att länsstyrelserna skall åläggas skyldighet att samråda med verket beträffande alla planerade personella förändringar inom verksamhetsområdet. Frågan om hemkonsulenternas organisatoriska inplacering bör enligt verket avgöras med det snaraste.

Den förra regeringens uppfattning i ämnet kom till uttryck i det svar som kommunminister Karl Boo i maj 1982 (RD 1981/82:147 s. 11) lämnade på en fråga (1981/82:365) om hemkonsulenternas framtida verksamhet. Regeringen ser positivt på den verksamhet som hemkonsulenterna bedriver och har inte rekommenderat någon begränsning av den, sade statsrådet. Länsstyrelsernas mångskiftande verksamhet och de olikheter som finns mellan länen har gjort det lämpligt att prioriteringarna får göras av de enskilda länsstyrelserna, anfördes det vidare i svaret. Regeringen följde kontinuerligt effekterna av detta prioriteringsarbete och kunde vidta åtgärder om så behövdes.

Ett nytt initiativ som har betydelse i sammanhanget är den nuvarande regeringens beslut nyligen att en kommitté skall tillkallas för en översyn av konsumentpolitiken (dir. 1983:15). Som en fråga av mer allmänt intresse anges i direktiven förhållandet mellan å ena sidan de statliga centrala och regionala insatserna på konsumentområdet och å andra sidan de kommunala. Kommittén bör, heter det, inom ramen för den offentliga sektorns totala resurser för konsumentpolitiken kunna pröva om förhållandet mellan insatserna på de olika nivåerna är det bästa eller om förändringar är påkallade. Härvid skall en utgångspunkt vara att konsumentpolitiken måste ha en lokal förankring i kommunerna.

Det bör observeras att länsstyrelserna inte genom vakantsättning av hemkonsulenttjänster befrias från sitt åliggande enligt länsstyrelseinstruktionen (1971:460) att ta befattning med den konsumentpolitiska verksamheten. Detta framhölls också av kommunminister Boo i hans frågesvar. Som framgår av de nyss refererade kommittédirektiven kan omfattningen och organisationen av den regionala konsumentverksamheten väntas bli prövad vid den förestående översynen av konsumentpolitiken. Detta finner utskottet värdefullt. I avvaktan på eventuella nya riktlinjer på området gäller givetvis de som statsmakterna förut har fastställt (prop. 1978/79:57, NU 1978/79:22, rskr 1978/79:177). Det är enligt näringsutskottets mening angeläget att den befintliga hemkonsulentorganisationen inte nu bryts ned genom en rad regionala beslut. Näringsutskottet ställde sig hösten 1981

bakom konsumentverkets då framställda begäran att statsmakterna inte skulle ta ställning till förslag om hemkonsulentorganisationen förrän en samlad bedömning hade gjorts av vilka regionala resurser som behövdes på det konsumentpolitiska området. I konsekvens med detta ställningstagande ansluter sig utskottet nu, när en sådan samlad bedömning förestår, till konsumentverkets i det föregående refererade förslag om viss samrådsskyldighet för länsstyrelserna gentemot verket.

Med var här sagts anser näringsutskottet de båda yrkandena i motion 1982/83:1660 bli besvarade. Utskottet räknar med att civilutskottet prövar yrkandet i motion 1982/83:1661 med utgångspunkt i vad näringsutskottet har anfört.

Stockholm den 17 mars 1983

På näringsutskottets vägnar

NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Tage Sundkvist (c), Rune Jonsson (s), Sten Svensson (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg (m), Jörn Svensson (vpk), Birgitta Johansson (s), Per-Richard Molén (m), Bo Finnkvist (s), Lars Ahlström (m), Per-Ola Eriksson (c), Sylvia Pettersson (s) och Hugo Bergdahl (fp).

Avvikande mening

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser att den avslutande del av yttrandet som börjar med "Det bör" och slutar med "har anfört" bort ha följande lydelse:

Såsom framhölls när näringsutskottet behandlade detta ämne hösten 1981 fyller hemkonsulentorganisationen numera inte någon väsentlig funktion. Efter den uthyggnad av kommunernas konsumentservice som har skett är det stor risk för att de statliga regionala insatserna innebär en dubblering, som det särskilt i dagens statsfinansiella läge finns allvarliga invändningar mot. Den successiva neddragning av hemkonsulentorganisationen som länsstyrelserna genomför är mot denna bakgrund naturlig. Enligt näringsutskottets uppfattning bör riksdagen emellertid vid prövningen av frågan om anslag till länsstyrelserna ta initiativ till en mera konsekvent politik på detta område. Näringsutskottet räknar med att detta blir en av utgångspunkterna för civilutskottets beredning av regeringens här aktuella förslag. De tre motionsyrkandena avstyrks med vad här har sagts.